

Handläggare
Elisabeth Ryde
Telefon: 08-508 35 547

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 20 september 2016

Ärende 9

**Yttrande över remiss av
departementspromemorian ”Validering med
mervärde”**

Remiss från kommunstyrelsen

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att remissen besvaras med hänvisning till förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar justera ärendet omedelbart.

Arjun Bakshi
arbetsmarknadsdirektör

Bengt Jönsson
avdelningschef

Sammanfattning

Arbetsmarknadsnämnden har fått remissen gällande ”Validering med mervärde”, Ds 2016:24 för yttrande. Förutom att förvaltningen är en bland många remissinstanser så har även Frans Schartaus Handelsinstitut fått remissen såsom berörd Yrkehögskola.

Förvaltningens svar inkluderar även synpunkter från den enheten. Validering handlar om att synliggöra, värdera, dokumentera och ge erkännande åt människors tidigare lärande och kunskaper. Såsom framgår i nu aktuell remiss så antog Europeiska unionens råd under 2012 en rekommendation om validering av icke-formellt och informellt lärande (2012/C 398/01). Enligt rekommendationen bör medlemsstaterna ha inrättat arrangemang för validering senast 2018. Sverige röstade för rekommendationen. Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2015 att ett sammanhållet, nationellt och

permanent system för validering ska införas (prop. 2014/15:1). I Europeiska unionens råds rekommendation finns en definition av valideringsbegreppet. I denna promemoria görs bedömningen att denna definition bör vara utgångspunkt för det svenska valideringsarbetet.

Det föreslås att validering ska avse en process som består av fyra delmoment; strukturerad kartläggning, bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats. En validering ska anses ha skett först då samtliga dessa delmoment är avslutade.

Förvaltningen anser det positivt att det föreslås en nationell och gemensam definition kring validering som kommer beröra olika utbildningsnivåer. Vidare är det viktigt att varje nivå, men även berörda myndigheter, arbetar fram egna processer utifrån sina aktuella styrdokument. Därutöver kommer samordningen mellan dessa aktörer vara av betydelse.

Bakgrund

Ärendet

Validering handlar om att synliggöra, värdera, dokumentera och ge erkännande åt människors tidigare lärande och kunskaper. Inom både EU och OECD lyfts validering fram som ett viktigt verktyg för det livslånga lärandet, för ökad anställningsbarhet och för en ökad rörlighet på arbetsmarknaden. Validering kan även ge behörighet till utbildning och bidra till effektivare utbildningsinsatser och en snabbare arbetsmarknadsetablering. Valideringsinsatser är således motiverade av såväl utbildnings-, arbetsmarknads- som näringspolitiska skäl. Utredningen pekar på att ett väl fungerande system för validering inom utbildnings- och arbetsmarknadsområdet bedöms kunna bidra till betydande samhällsekonomiska vinster.

Tillgången till validering för personer med behov av och förutsättningar för validering behöver öka. Förslagen i promemorian syftar till att tydliggöra ansvaret för validering så att det skapas bättre möjligheter för en nationell och mer överskådlig struktur som bidrar till en ökad tillgänglighet för den enskilde.

Enligt promemorian framgår det att möjligheten till validering av reell kompetens finns sedan början av 2000-talet inom vuxenutbildningen och de eftergymnasiala utbildningarna. Trots

detta, menar utredaren, är omfattningen fortfarande blygsam och individens tillgång till validering behöver därför stärkas. Skollagen bör därför ändras så att huvudmannen för vuxenutbildning ska vara skyldig att erbjuda en elev validering.

Definitionen i Skollagen av validering behöver också förtydligas och utformas så att den blir förenlig med Europeiska unionens råd och rekommendation om validering.

Europeiska unionens råd antog den 20 december 2012 en rekommendation om validering av icke-formellt och informellt lärande (2012/C 398/01). Enligt rekommendationen bör medlemsstaterna ha inrättat arrangemang för validering senast 2018. Sverige röstade för rekommendationen. Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2015 att ett sammanhållet, nationellt och permanent system för validering ska införas (prop. 2014/15:1). I Europeiska unionens råds rekommendation finns en definition av själva begreppet validering. I denna promemoria görs bedömningen att denna definition bör vara utgångspunkt för det svenska valideringsarbetet.

Det föreslås att validering ska avse en process som består av fyra delmoment; strukturerad kartläggning, bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats. En validering ska anses ha skett först då samtliga dessa delmoment är avslutade.

Ansvar för validering behöver vara tydligt för berörda myndigheter. Skolverket, Universitets- och högskolerådet, Arbetsförmedlingen och Myndigheten för yrkeshögskolan bör därför få i uppdrag, enligt utredningen, att främja och samordna utvecklingen och användningen av validering inom sina respektive verksamhets- och ansvarsområden.

Validering inom vuxenutbildningen

En förutsättning för att ett effektivt och ändamålsenligt system för validering ska etableras är att valideringens resultat har legitimitet inom utbildningsväsendet och på arbetsmarknaden.

Validering såväl mot betyg som mot yrkeskompetens har under många år kringgårdats av många förslag, utredningar, projekt och oklarheter om vad som gäller. Den gemensamma drivkraften för alla insatser som genomförts har dock alltid varit att förkorta vägen för den enskilde individen att komma snabbare ut i egen försörjning genom högre studier eller eget arbete. Förvaltningen välkomnar

därför förslagen till lagändringar i nu aktuell promemoria, där validering ur ett nationellt perspektiv, lyfts fram och synliggörs.

Begreppet validering definieras i skollagen idag som en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats. Det finns dock olika tolkningar av vilka processer som begreppet validering avser. Definitionen i skollagen behöver därför förtydligas. Den bör utformas så att begreppet blir förenligt med Europeiska unionens råds rekommendation om validering.

Idag förekommer validering både inom vuxenutbildning och inom Arbetsförmedlingen. Validering betraktas i promemorian i enlighet med EU:s rekommendation att den ska omfatta hela den process som syftar till att ge deltagaren ett formellt intyg på sin tidigare förvärvade kompetens – en kvalifikation – och i vilket ingår att identifiera eventuella behov av kompletterande utbildning för att fullt ut nå upp till kvalifikationen.

I promemorian görs bedömningen att kartläggning av en persons kunskaper och kompetens är en viktig del i valideringsprocessen men utgör inte i sig en validering. I det förtydligande som promemorian bygger på är att validering ska bestå av fyra delmoment; *en strukturerad fördjupad kartläggning, bedömning, värdering samt dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats*. En validering kan avslutas med ett intyg där samtliga ovanstående delmoment ingår. Om den person inom skolväsendet som utför valideringen i denna process ser att eleven når upp till kunskapskraven, bör därmed valideringsprocessen kunna resultera i en prövning som alltid sker genemot uppställda kriterier i aktuell kurs- och ämnesplan.

Validering inom Yrkeshögskolan

Idag förekommer validering och behörighetskontroll i samband med antagning och urval till utbildningen inom Yrkeshögskolan.

Synliggörande och tillvaratagande av kunskaper har sedan inrättandet av Myndigheten för yrkeshögskolan varit en del av andemeningen i de utbildningar som staden, genom Frans Schartaus Handelsinstitut, sökt och fått tilldelningsbeslut för. Tanken är att en sökande ska kunna beredas tillträde även i de fall där formell behörighet saknats om kunskapen finns. I förekommande fall har studerande som antagits till utbildningen kunnat ansöka om

tillgodoräknande av tidigare studier som motsvarar de kurser skolan ger. Detta har dock inte förkortat studietiden för den studerande som kunnat tillgodoräkna sig tidigare studier.

Regelverket för behörighet till studier inom Yrkeshögskolan uppfattas ibland som otydligt. Behörighetskraven i aktuell förordning bör därför förtydligas när det gäller sökande som är behöriga då de bedöms ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen genom s.k. reell kompetens. Vidare bör utbildningsanordnarnas skyldighet att pröva reell kompetens för tillgodoräknande inom en utbildning förtydligas.

Det bör också förtydligas att även sökanden med reell kompetens ska uppfylla eventuella villkor, som krav på särskilda förkunskaper, för att vara behörig. Kravet på att dessa individer ska bedömas kunna utöva det yrke som utbildningen förbereder för bör däremot tas bort då något sådant krav inte finns för övriga sökanden.

Bestämmelsen om att högst 20 procent av årsplatserna i en utbildning får avsättas för sökanden som är behöriga genom reell kompetens bör också tas bort.

Vad gäller idag?

Av förordningen för yrkeshögskolan 3 kap. 1 § framgår att behörig är den som;

1. har avlagt en gymnasieexamen i gymnasieskolan eller inom kommunal vuxenutbildning,
2. har en svensk eller utländsk utbildning som motsvarar kraven i 1,
3. är bosatt i Danmark, Finland, Island eller Norge och där är behörig till motsvarande utbildning, eller
4. genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Idag får enligt förordningen; 3 kap. 4§ högst 20 procent av årsplatserna avsättas till den som har reell kompetens enligt förordningen. Anordnare av utbildning får alltså redan idag anta sökande som saknar formell kompetens men som innehar reell kompetens.

Idag förekommer en typ av validering inom förvaltningens utbildningar i samband med studiestart när individen ansöker om tillgodoräknande av vissa kurser i en utbildning. Detta leder i normalfallet inte till kortare studietid. Det förekommer även att studerande, trots omfattande tidigare erfarenheter inom skola och yrkesverksamhet, efter antagning och urval inte vill tillgodoräkna

sig sina tidigare erfarenheter och kunskaper då de vill bygga kontaktnät och uppdatera/anpassa de kunskaper de har sedan tidigare till den moderna svenska arbetsmarknaden.

Behörighetsbedömningen som görs idag är inte en valideringssituation. Behörighet bedöms endast mot de specifika krav som gäller för en sökt utbildning. Vanligtvis gäller detta endast särskilda behörighetskrav. Dock kan inte detta motsvara de fyra delmoment som promemorian menar är validering.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt utredaren framgår i promemorian att studier visar på att samhällsekonomiska vinster kan uppnås av väl utformade valideringsinsatser. Vinster uppstår framför allt till följd av att individer får högre inkomster när de snabbare går från arbetslöshet till arbete eller får ett jobb som bättre motsvarar sin kompetens. Samtidigt menas det att de offentliga finanserna stärks genom lägre transfereringar, högre skatteintäkter och lägre utbildningskostnader.

Förslagen mynnar ut i att det ska bli en skyldighet för kommunerna att erbjuda validering med syftet att en ökad och mer regionalt likvärdig tillgång till validering ska erbjudas elever i vuxenutbildning. Validering för personer som antagits till en utbildning innebär att studietiden kan förkortas för dem som redan tidigare tillägnat sig kunskaper och kompetenser som motsvarar delar av den avsedda utbildningen. Med en skyldighet att erbjuda validering ges fler elever möjlighet att förkorta sin studietid, vilket innebär en samhällsekonomisk vinst.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Vuxenutbildning Stockholm, utvecklings- och utredningsstaben samt inom enheten Frans Schartaus Handelsinstitut.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter

Validering inom vuxenutbildningen

Förvaltningen koncentrerar sitt svar till förslagen till lagändring som avser validering inom Yrkeshögskolan, vuxenutbildningen, dvs, den kommunala vuxenutbildningen, komvux och särskild utbildning för vuxna, sÄrvux. Utbildning i svenska för invandrare benÄmns inte specifikt i aktuell utredning då det nu efter den 1 juli 2016 ingår i den kommunala vuxenutbildningen.

Nedan återges utredningens förslag och aktuell paragraf i promemorian. Förvaltningen ger sina synpunkter i direkt anslutning till förslagen.

6:2 Kartläggning ska vara ett delmoment i valideringsprocessen

Förslag: Definitionen av begreppet validering i skollagens kapitel om kommunal vuxenutbildning respektive särskild utbildning för vuxna ska ändras så att det blir tydligt att kartläggning är ett delmoment av valideringsprocessen. Det ska av skollagen även framgå att validering har skett först då samtliga delmoment i valideringsprocessen är avslutade. Den kartläggning som ingår i valideringsprocessen ska vara en fördjupad kartläggning. Inledande kartläggningsåtgärder som sker vid studie- och yrkesvägledning är inte en del i valideringsprocessen.

Bedömning: Definitionen av validering i förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program bör ändras på ett sätt som motsvarar den föreslagna ändringen av validerings-begreppet i skollagen.

Förvaltningen instämmer i ovan förslag, dock är det av stor vikt att man klargör vad som menas med en fördjupad kartläggning. Som förvaltningen vill förstå så ska kartläggningen inte ske i samband med antagning men kort därefter ska en fördjupad kartläggning genomföras.

Ofta så ansöker individer via webben och kommer därför inte alltid i kontakt med en vägledare. Huvudmän bör därför tillse att kunskapen om rättigheten blir känd hos presumtiva elever samt även tydliggöra att skolorna har uppdrag att validera och genomföra en fördjupad kartläggning i samband med kurstart eller kort därefter. Det är ju först i samband med att eleven kommer till skolan som behörig lärare tillsammans med vägledare kan bedöma vilka kunskaper individen besitter och vad som är lämpligt att validera eller inte. Idag har Stockholms Stad valideringskurser i sitt kursutbud. Oftast är det inom programmen Vård- och omsorg samt inom Barn- och fritid som kursen nyttjas eftersom många elever har erfarenhet av praktiskt arbete inom just dessa sektorer. Fler inriktningar behöver framöver erbjuda valideringskursen, även inom de teoretiska kurserna ska detta vara möjligt.

Men det kommer trots lagändingen i skollagen troligen fortsätta att till en del vara oklart vad som menas med de olika fyra stegen; strukturerad fördjupad kartläggning, bedömning, värdering samt dokumentation En validering ska ju anses ha skett först då samtliga dessa delmoment är avslutade.

Det kommer behövas en tydlighet och transparens som gör det möjligt för alla berörda, eleven, pedagogen, vägledaren samt

ansvarig rektor, att förstå innebörden och skillnaden av de fyra begreppen.

6:3 Intyg eller betyg ska kunna utfärdas vid en validering

Förslag: Vid en validering inom vuxenutbildningen ska intyg eller betyg kunna utfärdas, men inte någon annan dokumentation.

Förvaltningen instämmer i ovan förslag och ser det som positivt att dokumentation av en elevs kunskaper där dokumentationens status är oklar tas bort. I den skriftliga dokumentation som idag kan förekomma skiljer sig den åt samtidigt som utfärdaren av dokumentet varierar. Legitimiteten blir oklar och elevens användningsområde till vidare studier eller arbete begränsas. Viktigt att det framöver blir rektors uppgift att ansvara för att utfärda intyg.

Däremot vill förvaltningen framhålla att intyg fortfarande kan vara otydligt och ser därför gärna att Skolvereket får i uppdrag att utforma tydliga riktlinjer avseende innehållet och hur intyget kan användas. Kan intyget få sådan legitimitet att det kan vara ett underlag i samband med antagning till studier till exempel? Och hur lång tid ska intyget gälla. Viktigt är även att den enskilde eleven blir medveten om intygets dignitet, att kanske vägen till målet inte alls förkortas.

6:4 Förhållandet mellan validering och prövning ska bli tydligare

Förslag: Det ska framgå av skollagens bestämmelser om kommunal vuxenutbildning att, om det vid valideringen bedöms att eleven når upp till kunskapskraven i en kurs, validerings-processen på elevens begäran ska kunna avslutas med en prövning för betyg. I sådana fall ska något intyg inte utfärdas.

Förvaltningen instämmer i ovan förslag att det är viktigt med ett klargörande. Alltför oftast sammanblandas de olika begreppen. När en prövning genomförs är det på hela kursen oavsett hur kunskapen har förvärvats, betyg ges därefter och samtliga steg i betygsskalan kan användas.

En person som inte är antagen till utbildning inom skolväsendet kan begära prövning. När det gäller validering är det ju tvärtom. Det är endast en person som är antagen till utbildning inom skolväsendet som kan begära att få sina kunskaper validerade. Validering leder normalt till intyg. Om en person som genomgår validering bedöms nå upp till kunskapskraven i en kurs bör dock även valideringen kunna avslutas med en prövning. Intyg eller betyg bör vara den enda dokumentation som utfärdas med anledning av en validering.

Inom särvox finns idag inga bestämmelser om prövning i skollagen, ingen förändring föreslås heller i promemorian.

6:5 Det ska vara en skyldighet för huvudmännen att erbjuda validering

Förslag: Bestämmelserna i skollagen om att en elev inom vuxenutbildningen kan få sina kunskaper validerade ska ändras så att huvudmannen är skyldig att erbjuda eleven validering.

Förvaltningen instämmer i ovan förslag då det är positivt med en nationell likvärdighet. Vuxenutbildningen är redan idag flexibel och i stor utsträckning individinriktad. Att erbjuda validering för elever som är anatagna till studier kan troligen för en del elever bidra till att de snabbare kan uppnå sina utbildningsmål och därigenom komma ut snabbare i arbetslivet. Men för att komma dithän krävs en än mer individanpassad utbildning som kan passa inom vissa kurser men inte i alla. Logistiken och den administrativa planeringen på den enskilda skolan blir betydande om vinsten för eleven ska uppnås. Om en elev ska kunna hoppa över ett eller flera steg i sin utbildning måste eleven ha en kurs eller delkurs att kunna delta i på ”rätt” nivå. Noteras kan att alla utbildningar inte kan tillgodose eleverna denna flexibilitet, inte bara på grund av ekonomiska/administrativa hinder utan även på grund av pedagogiska skäl där interaktionen och synergieffekter mellan elever är av betydelse.

Ytterligare ett hinder med tillgogogörandet av tidigare erfarenhet kan vara studiestödet och CSN. Vissa elever arbetar och kan ta ledigt från studierna om validering sker för att gå in och ut i studierna utifrån valideringens resultat. Där skjuts slutdatumet upp men eleven kan försörja sig under tiden. Andra elever har inte den möjligheten utan har endast sin försörjning via CSN som inte medger studiemedel under ett kortare eller längre studieuppehåll. Vissa elever som har sin validerade erfarenhet från andra länder kan även uppskatta att läsa om kursen för att få en djupare kunskap som är anpassad till det svenska arbetslivet.

Validering inom Yrkehögskolan

Förvaltningen behandlar endast de delar som berör verksamheten inom Yrkehögskolan och promemorians övriga yttranden som kan påverka stadens kommande verksamhet inom yrkehögskoleutbildningar.

Under en projektperiod 2015 deltog förvaltningen i ett pilotprojekt inom Myndigheten för yrkehögskolan. Förvaltningen har genom deltagandet i projektet inhämtat erfarenhet avseende validering.

7.1.2 Behörighetskraven ska förtydligas

Förslag: Behörighetskraven ska förtydligas så att det framgår att en sökande kan förklaras behörig genom att den sökande bedöms ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen, dvs. besitter reell kompetens. Om det för behörighet till utbildningen ställs villkor, såsom krav på särskilda förkunskaper, ska den sökande uppfylla dessa krav. För sådana sökande ska det inte längre vara ett krav för behörighet att de ska bedömas kunna utöva det yrke som utbildningen förbereder för. Begränsningen i antalet årsplatser för sådana sökande ska också tas bort.

Förvaltningen instämmer i ovan förslag vilket troligen bidrar till en ökad rättsäkerhet. Förslaget är även positivt för blivande studeranden. Vi vill här påpeka att det är av yttersta vikt att det tydligt framgår att undantag inte görs från behörighetskraven utan att det fortfarande ställs krav på de sökande att uppfylla och påvisa alla de efterfrågade behörighetskraven för att kunna bli erbjuden tillträde till utbildningen.

I förlängningen gör det även 20 % regeln irrelevant då samtliga studerande i en utbildning redan påvisat att de har de kunskaper som krävs för att kunna tillgodogöra sig utbildningen, oavsett hur dessa förvärvats

Men det finns även en risk att utbildningarnas attraktionskraft minskar då den reella kompetensen blir föremål för bedömning hos varje utbildningsanordnare om dessa inte besitter tillräcklig kompetens. Att bedöma en reell kompetens mot betyg och annan erfarenhet är en grannlaga uppgift vilket kan ge utrymme för feltolkningar och i värsta fall godtycke.

Urvalstester kan därför bli ett viktigt komplement för ett rättvist urval och en legitim antagning. Inom Stockholms stad används urvalstester till alla utbildningar om antalet sökande är fler än antalet platser vilket borgar för en hög rättsäkerhet och kvalitet. Certifiering av anordnare kan vara en annan lösning på att försäkra sig om att kompetens och likvärdighet vid bedömning av meriter sker rättssäkert vid antagning.

7.1.3 Ett tydligare ansvar att pröva reell kompetens för tillgodoräknande inom yrkeshögskolan

Förslag: Det ska i förordningen om yrkeshögskolan förtydligas att den ansvariga utbildningsanordnaren är skyldig att på begäran av en studerande pröva om han eller hon har sådana kunskaper, färdigheter och kompetenser som har förvärvats i utbildning,

yrkesverksamhet eller på annat sätt som kan godtas för tillgodoräknande vid studier på en yrkeshögskoleutbildning.

Bedömning: *Det saknas anledning att föra in begreppet validering i förordningen om yrkeshögskolan.*

Förvaltningen instämmer i ovan förslag, att det ska tydliggöras att utbildningsanordnaren ska bedöma tillgodogörande av tidigare erfarenhet. Som anordnare har staden i sina utbildningar alltid erbjudit tillgodoräknande av tidigare erfarenhet till studerande som så önskar. Dock leder det inte till kortare studietid, dels beroende på CSNs regelverk dels beroende på administrativa utmaningar samt individens önskemål. Utan ytterligare förändringar i övriga regelverk och ersättningsmodeller kommer inte tillgodoräknanden att förändra utbildningstiden för den enskilde individen.

Begreppet validering behöver därmed inte införas i förordningen. Regler om behörighetsprövning och tillgodoräknande är efter de ändringar som remissen förespråkar i sig tydliga.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen anser att intentionerna i promemorian är positiva men att det inte per automatik innebär att alla som valideras kommer att kunna förkorta sin studietid enligt vad som beskrivits ovan. Ur ett kommunperspektiv så förmodas de administrativa kostnaderna öka främst direkt på skolnivå. Detta beroende på att hela valideringsprocessen med olika yrkeskompetenser såsom vägledare, pedagoger, arbetsgivare, eventuella branschkontakter etc, torde öka. Härutöver ska mer flytande och individuella studieplanerna erbjudas. Det skulle även kunna innebära större kostnader vid kontrakterande av utbildningskonsulter inom Yrkeshögskolan som vid flera oplanerade tillfällen skulle behöva genomföra kursmoment i åtskilliga omgångar. Alla som kommer att genomgå processen kommer troligtvis inte heller att kunna tillgodogöra sig sin erfarenhet och därmed få sin studietid förkortad.

De kostnadskonsekvenser som nämns t.ex. under 11.2.2 talar om förkortad studietid men specifikt inom yrkeshögskolans verksamhetsområde ser förvaltningen inte detta som en realitet med nuvarande förordning. Förändringen i att förtydliga behörighetskraven kommer inte påverka förvaltningen negativt. Om skolan däremot åläggs att förkorta studietiden i samband med tillgodoräknande skulle det ha märkbara ekonomiska konsekvenser för förvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att en viss ekonomisk kompensation bör utgå för ökade kostnader som inte kan hämtas hem på annat sätt genom till exempel lägre utbildningskostnader.

Förvaltningens sammanfattande bedömning

Ändringarna i skollagen, förordningen (1991:1124) om avgifter för provning inom skolväsendet och förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning ska träda i kraft den 1 juli 2017. Ändringarna i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan ska träda i kraft den 1 januari 2017.

Förvaltningen anser det positivt, utifrån ovanstående svar, att det föreslås en nationell och gemensam definition kring validering som kommer beröra olika utbildningsnivåer däribland utbildningar inom vuxenutbildningen och Yrkeshögskolan. Dock är det viktigt att varje nivå, men även berörda myndigheter, arbetar fram egna processer utifrån sina aktuella styrdokument så att det skapas förutsättningar för likvärdighet och samsyn.

Bilaga

1. Remissen ”Validering med mervärde, DS 2016:24”